

HÅKAN ÖSTLUNDH

DE DUIKER

Literaire thriller

Uit het Zweeds vertaald door

Ron Bezemer

Uitgeverij de Rode Kamer

1

Ergens diep vanbinnen, in haar droom, vocht ze ertegen. Ze wilde er niet weer heen. Het was daar alleen maar donker. Het donker van de nacht. Het donker van haar hart. En zo dood. Dat wist ze nu. Dood. Nee, niet dood. Dodelijk. Ze wilde niet. Maar toch ...

Ze werd wakker doordat het stil en rustig was. Geen trillingen. Geen motorgeluid. Ze ging op de smalle brits op haar knieën zitten en schoof het blauwgrijze gordijntje opzij dat de slaapkooi scheidde van de rest van de cabine. De lamp in de cabine van de vrachtwagen brandde. Het portier aan de kant van de bijrijder stond op een kier. Buiten was het donker. Geen straatlantaarns, geen lichten van koplampen van tegevoetkomende auto's.

Ze moesten ergens zijn afgeslagen toen ze sliep. Ze had het gevoel dat ze wakker was geworden toen de zware vrachtwagen in een lagere versnelling werd gezet, waardoor het motorgeluid veranderde. Een vage herinnering. Of was het iets dat haar dromen was binnengeslopen? Een droom of niet. Zo moest het zijn gegaan. Ze stonden hier immers in het donker. Stil.

Het meisje was weg. Pappa ook. De cabine was leeg. Buiten was het donker. Naar links kon ze in de verte de rij lampen zien die de autoweg als een parelsnoer verlichtten. Maar het was te ver weg om de smalle weg te verlichten waar ze nu gestopt waren. Zelfs het geluid van de vrachtwagens kon ze hier niet horen. Als er daar in de verte al vrachtwagens langskwamen. Dat kon ze niet zien. Maar dat moest wel. Vrachtwagens reden altijd door. Zelfs 's nachts. Vooral 's nachts.

Van dichtbij hoorde ze het eeuwige gezang van de krekels. Het was warm en benauwd in de cabine en het rook er naar aarde en planten. Opeens werd ze bang. Ze wilde hier niet alleen zijn. Waarom waren ze gestopt? Waar waren ze? Het meisje en ... Haar angst nam snel in hevigheid toe. Aanvankelijk was ze te slaapdronken om bang te zijn, maar toen ze beseftte dat ze alleen in het donker was, ver verwijderd van de weg en de lichten, vulde spoedig de angst elk hoekje van haar binnenste. Ze wilde niet alleen zijn. Ze huilde zacht. Waarom had hij haar alleen gelaten? En dat meisje?

Het meisje had naast haar gezeten. Ze hadden *Uno* gespeeld. Het

was best moeilijk, maar het meisje had haar geholpen. Hoe heette ze ook weer? Dat kon ze zich niet herinneren. Het meisje had tegen haar gelachen, met haar brede mond en haar grote, vrolijke ogen. Hallo, ik heet ... had ze gezegd. Ze sprak natuurlijk geen Zweeds, maar toch begreep ze haar wel. Het meisje had haar naam genoemd, maar die kon ze zich niet herinneren. Waarom niet?

Ze hoorde een geluid. Niet de krekels. Het was verder weg buiten. Een roep, gejammer, als een echo van haar eigen huilen. Ze liet zich snel naar voren op de rand van de brits glijden. Staande op haar knieën leunde ze voorover naar de zijruit om naar buiten te kunnen kijken. Ja, daar waren ze ...

Jenny werd opeens wakker, thuis in haar flat in Slite. Het was volkomen stil. Het enige wat ze kon horen, was haar eigen hijgende ademhaling. Ze ging rechtop in bed zitten. Ze was bang. Nee, niet bang, ze was verlamd van schrik. Het was die droom, opnieuw die droom. Waarom? Wat wilde die van haar? Ze was nat van het zweet en haalde snel en oppervlakkig adem waardoor de paniek via haar bloed werd rondgepompt. Het was benauwd en warm in de kleine slaapkamer. Ze stond op en liep de paar stappen naar het raam, maakte de haakjes los en schoof het raam wijd open. Het werd gelijk iets koeler, zodat ze wat makkelijker kon ademhalen.

Het was september, maar het weer was dit jaar geen enkele maand zoals het behoorde te zijn. Het gebeurde wel vaker dat de zomer op Gotland wat langer duurde, maar dit was anders. Er werd van een record gesproken, de warmste nazomer in tweehonderd jaar, of nog langer wellicht, maar de statistieken gingen niet verder terug in de tijd. Overdag was het heet, bijna tropisch. 's Nachts kwam de temperatuur niet onder de twintig. Dat duurde nu al vier weken en slapen ging moeilijk in die plakkerige warmte waaraan niemand gewend was. Als je normaal al moeite had met slapen, was het bijna niet om uit te houden.

Jenny stond bij het raam naar buiten te kijken en luisterde naar de stilte. Verderop hoorde ze het hardnekkige geluid van de krekels. Ze was niet bang voor het donker en voor wat er buiten was. Nee, niet het donker en het onbekende buiten maakten haar bang, het was het donker bij haar vanbinnen. Haar dromen. Die lieten haar niet met rust. Die kwamen steeds terug, even hardnekkig als de krekels aan het eind van de zomer. En diep vanbinnen wist ze wel waarom.

In het souterrain van het politiebureau was het aangenaam koel. Daar werden je gedachten weer helder en voelde je lichaam zich weer vitaal en sterk. Fredrik stond stevig op de glanzende blankhouten vloer vol donkere knoesten – de vloer van de schietbaan in de kelder van het bureau. Hij merkte dat hij contact met zijn lichaam had en elke kleine beweging voelde. Het was een bevrijding. Een bevrijding van de hitte die voelde als een ongewenste dronkenschap. De hitte maakte je gedachten troebel en zorgde ervoor dat je spieren niet deden wat je wilde.

Hij richtte op de schietschijf zeven meter verderop en vuurde. Na het schot liet hij het wapen zakken en hield het schuin opzij. Alles om de oefening zo realistisch mogelijk te maken. Hij herhaalde de oefening tot hij alle acht schoten had gelost, waarna hij het pistool terugdeed in zijn holster.

Het was half acht in de morgen. Hij had voor zichzelf één extra oefenpas per week aangevraagd voor de schietbaan hier beneden, een plek die met zijn geluiddichte houten panelen nog het meest deed denken aan een sauna. Rechts van hem hingen posters waarop in felgekleurde tekeningen de werking van het *Sig Sauer*-pistool werd uitgelegd met daaronder de oog- en oorbeschermers, opgehangen aan een rij haken.

Een extra oefenpas kreeg je alleen voor in je vrije tijd. De vaste oefentijden onder werktijd waren onvoldoende om een redelijk niveau te kunnen handhaven. Het leek wel of de leiding niet wilde inzien dat Zweedse politiemensen in principe hun dienstwapen alleen maar op de schietbaan gebruiken, wat vanuit diverse gezichtspunten gezien overigens positief is, behalve dat van de schietvaardigheid. Toen Fredrik ruim een jaar geleden gedwongen was op iemand te schieten, was dat de eerste keer dat hij zijn dienstpistool buiten de oefenbaan gebruikte. Hij was toen veertig en werkte al zestien jaar bij de politie, waarvan vijftien jaar in Stockholm. Tot op dat moment was het voldoende geweest alleen maar zijn wapen te trekken. Er zijn niet veel mensen die stug doorgaan met hun activiteiten als ze oog in oog staan met een agent die zijn pistool heeft getrokken.

Dat schot vorige zomer had hem aan het denken gezet. Er waren in Zweden politiemensen die niet goed met een wapen konden omgaan. Of dat er veel waren wist hij niet, maar een paar was al te veel. In diverse politiedistricten in het land waren collega's gedwongen hun dienstwapen in te leveren omdat ze bij een schiettest te laag scoorden.

En een politie-agent zonder dienstwapen is geen effectief politieman. Als je jarenlang niet in een gevaarlijke situatie hebt verkeerdt, is het niet meer dan menselijk dat je slordig wordt, zowel met schietoefeningen als met je fysieke training. Maar wanneer die gevaarlijke situatie zich wel voordoet, al is het pas na tien jaar, dan kan die slordigheid het verschil betekenen tussen leven en dood.

Hij checkte zijn resultaten. Hij zat iets boven het gemiddelde, maar het patroon van treffers was gelijkmatig. Hij zou er op de Olympische Spelen geen goud mee winnen, maar het was een stuk beter dan acceptabel. Hij schoot op dezelfde wijze nog een magazijn leeg, vulde daarna beide magazijnen en schoof er één in zijn pistool.

In het ziekenhuis hadden ze goed voor Ninni gezorgd. Ze had er natuurlijk een lidteken aan overgehouden, maar na de laserbehandeling was dat nauwelijks nog te zien. Zeker van een afstandje. Fredrik zou die snelle beweging van het mes tegen haar borst nooit vergeten. Die ene seconde dat alles stilstond, eindeloos, eeuwigdurend, voor het bloed zich lanzaam verspreidde en het patroon van haar bloes doordrenkt werd als een boze, rode bloem. Haar van pijn vertrokken gezicht. Haar ogen die in de zijne keken. Een wanhopig smeken om hulp. En hij, die niets kon doen. Niets. IJzige kou en gloeiende hitte stroomden gelijktijdig door zijn lichaam toen hij zag hoe ze zijn vrouw wegdroegen.

Hij was in zijn bewegingen blijven steken. Stond nog steeds met zijn pistool halverwege zijn holster. Hoe lang was hij al in gedachten verzonken? Was het een fractie van een seconde, als een bliksem-schicht, of was hij minutenlang afwezig geweest? Hij wist het niet. Hij voelde het koude zweet langs zijn voorhoofd druppelen en merkte dat zijn hand om de kolf vochtig was. Hij moest het wapen afdrogen voor hij het in zijn holster deed.

Hij haalde een paar keer diep adem en sprong een paar keer op zijn tenen op en neer om de herinneringen uit zijn lijf te verdrijven.

Hij schoot nog een laatste magazijn. Nu was zijn resultaat slechter. Nog steeds acceptabel, maar niet erg goed. Zijn concentratiegevoel was weg. Hij legde de beschermbril weg, hing de oorbeschermers op een haak en veegde de lege hulzen bij elkaar voor hij de waarschuwing-lamp uitdeed en de dikke, geluidsisolerende deur opende.

Toen hij naar buiten liep botste hij tegen Sara Oskarsson op. Ze schrokken allebei.

‘Jij bent vroeg’, zei hij

‘En jij dan?’ reageerde ze.

Sara Oskarsson was op 1 juli het rechteam komen versterken. Net als Fredrik kwam ze uit Stockholm, maar ze was bijna tien jaar jonger dan hij. Drieëndertig om precies te zijn. Ze ging zich vooral bezig houden met huiselijk geweld, hetzelfde werk dat ze daarvoor in Stockholm had gedaan.

‘Ja’, zei hij, ‘dit schijnt de enige manier te zijn om bij te blijven.’

Sara hoorde bij de vlijtige types. Dat had hij gemerkt. Fredrik deed niet alleen extra schietoefeningen, maar probeerde ook tijd vrij te maken om een paar keer per week beneden in de nieuwe gymzaal zijn conditie op peil te houden. Het was meer regel dan uitzondering dat hij haar daar aantrof. Ze was lang en atletisch, had zwart pagegeknipt haar dat tot haar kaken hing. Göran had gezegd dat ze een prima rechercheur was en goed in het afnemen van gevoelige verhalen. Dat had ze al diverse keren aangetoond. Een versterking van de recherche, duidelijk een aanwinst dus. Maar er was ook iets anders. Competent en bekwaam zijn was prima, maar ze leek hem zo verdomd ambitieus. Altijd in de startblokken. Alsof ze zich voortdurend moest bewijzen.

Zover Fredrik wist, was ze vrijgezel en woonde ze in een één-kamerflat binnen de ringmuur. Dat klonk duur. Voor een mooi groot huis op het platteland betaalde je evenveel als voor een eenkamerflat in de binnenstad van Visby. Hij begreep eigenlijk niet goed wat ze hier op Gotland zocht. Dit was niet de meest logische keuze voor een jonge, ambitieuze vrijgezelle meid die geen speciale binding met het eiland had. Hij vroeg zich af of ze het hier wel echt naar haar zin zou hebben, of dat het alleen maar een gril was en ze na één of twee jaar weer ergens anders heen zou gaan.

‘Luister eens’, zei ze, waardoor ze hem staande hield toen hij de trap al opliep. ‘Jij bent toch een hardloper?’

‘Ja, ik loop wel eens’, zei hij.

‘Ik was van plan me op te geven voor die *Lucia*-ronde. Heb jij die wel eens gelopen?’

‘Nee’, moest hij erkennen.

Hij had er zelfs nog nooit over nagedacht. Om middenin de winter in een trainingspak met wollen muts over de sneeuw heel Visby rond te glibberen en de ronde vervolgens af te sluiten met die lange, moeizame klim tot boven het havenhoofd, was niet iets wat hem erg aantrok. Bovendien betwijfelde hij of het hem wel zou lukken de ronde tot

een goed einde te brengen. Hij liep weliswaar regelmatig hard, maar te korte stukken en niet vaak genoeg, dat wist hij. Hij had het voornemen de twee keer zes kilometer per week uit te breiden tot drie keer acht kilometer, maar in tegenstelling tot het schieten en de conditietraining was er van zijn loopplannen nog niets gekomen.

‘Wordt het dan niet eens tijd?’ vroeg Sara.

‘Eerlijk gezegd ben ik voor zoiets niet genoeg in vorm’, zei hij.

‘Wat, hoezo?’ zei Sara. Het duurt nog drie maanden tot *Lucia*. Dat is precies genoeg om in vorm te komen voor die tien kilometer.’

Ze stopte even alsof ze verwachtte dat hij onmiddellijk van gedachte zou veranderen.

‘Kom op’, ging ze verder, ‘dan kunnen we samen over de training praten en onze tijden vergelijken. Met zijn tweeën is het een stuk leuker.’

Vast en zeker, dacht Fredrik. De vraag is voor wie?

‘Ik zal erover nadenken. Dat beloof ik’, zei hij terwijl hij via de trap verdween.

Jenny werd wakker van de stilte. Het voelde als een grote leegte. Een leegte, achtergelaten door iets wat ze niet gehoord had, maar wel waargenomen. Niet alleen het vertrouwde motorgebrom. Ook iets anders. Het kon een roep zijn geweest, een schreeuw. Maar ze wist het niet zeker. Ze wist alleen dat er in die stilte een echo klonk. Ze kon hem niet horen, maar ze voelde hem. Vanbinnen.

Ze ging rechtop in de kooi zitten. Pappa was weg en het meisje was weg. Ze was alleen. De lamp aan het plafond van de cabine brandde, maar buiten was het zwart. Een dichte, ondoordringbare duisternis. Van de ene seconde op de andere kreeg die geheimzinnige echo een andere klank en veranderde in angst. Ze kreeg het benauwd en moest ertegen vechten om niet hardop te roepen: ‘Pappa!’ In plaats daarvan kwam er een nauwelijks hoorbaar gejammer over haar lippen. Ze hield haar hand voor haar mond. Ze voelde dat haar hele lichaam begon te beven. Waarom was ze alleen? Waarom waren ze gestopt? Waarom had pappa haar in het donker alleen gelaten?

Ze hoorde vaag de krekels zingen in de warme nazomeravond. Links in de verte zag ze de lichten van de grote weg als sterren aan de hemel. Het had mooi kunnen zijn.

Plotseling hoorde ze buiten een ander geluid. Dit keer hoorde ze het

duidelijker. Een roep, maar alsof die gedempt werd en onderdrukt. Net als haar eigen stille angstkreet.

Ze schoof naar de deur aan de kant van de bijrijder. In de cabine rook het een beetje naar koffie en chocola, met daaronder een vage diesellucht die, vermengd met de geur van gebladerte, de vrachtauto binnendrong. Ze pakte het handvat vast dat naast de deur zat en leunde voorover zodat ze door de zijruit naar buiten kon kijken.

Daar waren ze. Ze zag ze daar buiten in het donker, in het zwakke schijnsel van het licht uit de cabine. Pappa hield de arm van het meisje stevig vast. Of was het alleen maar de stof van haar kleren die hij in zijn hand hield? De grote, volwassen man verhief zich als een reus boven het meisje dat op de grond lag.

Nu pakte hij haar vast en tilde haar op. Haar hoofd hing slap achterover met de mond halfopen. De twee helften van haar bloes gleden opzij, de knopen open tot op haar buik.

Jenny ging achteruit, weg van de ruit, ze wierp zich op het bed in de kooi en kroop onder de dekens. Ze begreep dat daarbuiten iets verschrikkelijks was gebeurd.

Plotseling werd ze wakker, omdat ze dacht dat ze stikte. Het duurde tien lange seconden voor ze beseftte dat dat niet het geval was. Het was de paniek, die zorgde ervoor dat ze een ogenblik vergat adem te halen. Ze boog haar hoofd en haalde een paar keer diep adem. Het onbehaaglijke gevoel deed haar rillen, terwijl gelijktijdig de opluchting door haar lichaam kroop. Het was maar een droom. En toen, zonder waarschuwing, begon ze te huilen. Eerst een paar snikken, waardoor haar ogen vochtig werden, daarna steeds heftiger tot ze het uitschreeuwde. Ze drukte haar gezicht in haar kussen en tussen de zachte veren schreeuwde ze het uit van angst.

Ten slotte kon ze weer rechtop zitten. Ze zuchtte en snakte naar adem. Het was benauwd in de kamer. Alsof alle zuurstof was verbruikt. Ze stond op en liep naar het raam om het open te zetten. Ze moest het openlaten als ze ging slapen. Die dromen kwamen vast door de warmte. Ze keek naar buiten, de nacht in. Het begon al een beetje licht te worden. Het groen buiten was al grijs. De bomen en struiken op de grote binnenplaats staken als grillige, donkergrijze vormen af tegen de huizen. Een zwak windje blies de grote bladeren van de kastanjeboom tegen elkaar, zodat ze een ritselfend geluid maakten. Ze kon de geur van de haven ruiken.

Ze was niet langer bang. Het huilen had haar gekalmeerd. Ze voelde zich alleen, daar voor het open raam. Maar het was een gevoel dat ze kende. Ze zou misschien wel altijd alleen zijn. Ze kon zich moeilijk een ander leven voorstellen. Daar had ze zich wel mee verzoend. Als ze maar niet zo bang was.

Ze wist dat ze er iets aan moest doen. Dat wist ze heel zeker. De stilte in de cabine van de vrachtwagen. De echo van het roepen buiten. Haar vader. Dat wat er gebeurde. Dat wat er gebeurd was. Het waren niet alleen maar dromen.

Anna Gardel nam het inkomende telefoongesprek aan met haar gebruikelijke openingszin.

‘Politie Visby, goedemiddag.’

‘Hallo, ik wil graag met iemand praten om aangifte van iets te doen’, zei een stem zonder een naam te noemen.

Het was een vrouw. Klonk als een jonge vrouw.

‘Dat kan. Ik zal even kijken wie er vrij is, dan verbind ik u door. Waar gaat het over?’

De vrouw aan de andere kant van de lijn antwoordde niet direct. Anna wierp routinematig een blik op haar scherm waarop ze kon zien wie er binnen het bureau waren en wie op patrouille. Het was iets voor elven. Het was rustig, zoals meestal zo vroeg. Er was geen radioverkeer. De wachtcommandant was niet op zijn kamer.

‘Ik weet het niet’, zei de vrouw. ‘Is het niet genoeg als ik dat vertel aan degene bij wie ik aangifte doe?’

‘Ja, op zich kan dat wel’, zei Anna, ‘maar als ik weet waarover het gaat, kan ik ervoor zorgen dat u bij de juiste persoon terecht komt.’

Er was zowel iets ernstigs als iets kwetsbaars in de stem van de vrouw, iets dat maakte dat ze voorzichtig reageerde. Ze vermoedde dat het iets met seks te maken had. Het was natuurlijk logisch dat je daar niet met een telefoniste over wilde praten.

‘Het ...’ zei de vrouw, waarna ze weer zweeg.

Anna knikte naar Ove Gahnström van de recherche, die net langs de centrale liep. Hij beantwoordde haar knikje met een speels flirtende blik. Alleen Ove Gahnström kwam daar mee weg. Tenminste voor zover het Anna Gardell betrof. Het was onmogelijk om achter zijn knipoog onbehoorlijke bedoelingen te vermoeden. Niet dat hij zo’n tam type was, maar hij straalde zo’n openheid uit, die had niks te verbergen.

‘Het is een ernstig misdrijf, maar het is wat ingewikkeld’, ging de

vrouw verder en zweeg weer.

Anna dacht twee seconden na.

‘Ik zal u doorverbinden met Sara Oskarsson van de recherche. Een ogenblik, dan kijk ik even of ze er is.’

‘Dank u wel.’

Het was meer een gevoel dan iets anders dat Anna deed besluiten haar met Sara Oskarsson door te verbinden. Anna had Sara vanaf het allereerste begin vertrouwd. Ze leek goed te weten waar ze mee bezig was. Ze was rechtdoorzee en ongecompliceerd. Bovendien was ze de enige vrouw bij de recherche.

‘Sara Oskarsson’, zei Sara nadat Anna haar had doorverbonden.

‘Hallo, ik heet Jenny Lundgren. Ik wil graag ergens aangifte van doen.’

‘Ik luister’, zei Sara.

‘Ik zou het liefst naar u toe komen. Kan dat?’

‘Ja, natuurlijk kan dat’, zei Sara terwijl ze met haar vrije hand haar haar achter haar oor streek. ‘Is er een bijzondere reden dat u geen aangifte per telefoon wilt doen?’

‘Ik denk dat het beter is. Het is een beetje ingewikkeld’, zei Jenny Lundgren.

Ze pauzeerde even en ging toen verder:

‘Als ik het u vertel, dan wilt u toch dat ik bij u langskom.’

‘O ja? Wilt u me dan vast vertellen waarover het gaat?’

‘Het gaat over een moord.’